

Jaarverslag sept 2024- aug 2025

Bijzondere leerstoel

**Levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid,
met bijzondere aandacht voor de maatschappelijke aspecten**

Ingesteld door het KSGV

Kenniscentrum voor Levensbeschouwing en Geestelijke
Volksgezondheid

aan de

Tilburg School of Catholic Theology
Tilburg University

Prof. dr. Kees de Groot

1. Inleiding

Met ingang van 1 september 2024 is dr. Kees de Groot vanwege het KSGV herbenoemd tot bijzonder hoogleraar aan de School of Catholic Theology van Tilburg University. Evenals in de vorige periode (2019-2024) luidt de leeropdracht “Levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid, met bijzondere aandacht voor de maatschappelijke aspecten” en betreft deze de wetenschappelijke doordenking van het belang van zingevingsvraagstukken, zoals die zich in de huidige maatschappij en cultuur voordoen. Het betreft een aanstelling voor 0.2 fte. In contrast met de eerste termijn is ernaar gestreefd om het verslag te beperken tot de werkzaamheden verricht binnen deze aanstelling. Voor ook de werkzaamheden verricht binnen de aanstelling als universitair hoofddocent (0.8) wordt verwezen naar de universiteitspagina [Kees de Groot - Tilburg University Research Portal](#).

De Raad van Toezicht rond de bijzondere leerstoel kent in het verslagjaar de volgende leden: prof. dr. Karim Schelkens (voorzitter), decaan Tilburg School of Catholic Theology; prof. dr. Herman Westerink, universitair hoofddocent godsdienstfilosofie (Center for Contemporary European Philosophy), bijzonder hoogleraar ‘Levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid met bijzondere aandacht voor de godsdienstwijsgerige en psychoanalytische aspecten’ vanwege het KSGV; prof. dr. Jan Loffeld, hoogleraar praktische theologie Tilburg School of Catholic Theology; prof. dr. Anke Liefbroer, bijzonder hoogleraar ‘Interconnectie van Psychiatrie en Theologie’ vanwege de Octavia van Breemen Stichting en universitair hoofddocent godsdienstpsychologie en geestelijke verzorging aan de Tilburg School of Catholic Theology.

Voor deze tweede termijn van de leerstoel profileert de leerstoelhouder zich met lokaal (Tilburg) en internationaal (Oslo, Rome, Zagreb en Stockholm) onderzoek naar *faith based organizations* die werken met migranten en te maken hebben met vervloeiing van levensbeschouwelijke tradities: enerzijds neemt de (financiële en personele) ondersteuning vanuit bestaande instituties af, anderzijds groeit in andere sociale sferen de interesse voor de waarden en praktijken die in deze organisaties worden aangetroffen. De leerstoelhouder heeft verder, in samenwerking met Tilburg School of Social and Behavioral Sciences (TSB), met succes onderzoeksgelden verworven voor onderzoek naar religie in het publieke domein. De omstandigheden zijn gunstig voor de uitbouw van godsdienstsociologisch onderzoek op het brede terrein van de geestelijke volksgezondheid. De focus van de tweede termijn zal komen te liggen op de bijdrage die (veld)onderzoek op het gebied van maatschappelijke instellingen kan leveren aan de verbetering van de geestelijke volksgezondheid. Hiermee wordt een impuls gegeven aan wat in klassieke termen ‘diaconie’ (dienst aan de naaste) wordt genoemd.

De leerstoel heeft zich in deze verslagperiode vooral gericht op:

1. Onderzoek (uitvoering, begeleiding en facilitering) naar maatschappelijke dienstverlening met een christelijke achtergrond onder mensen met een migratie-achtergrond
2. Participatie in COREnet, internationaal netwerk voor onderzoek naar migratie in een context van religieuze diversiteit
3. Vorming en coördinatie van het Centrum voor Religie in de Publieke Sfeer, een interfacultair expertisecentrum van Tilburg School of Social and Behavioral Sciences en Tilburg School of Catholic Theology.

2. Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoeksprogramma van de leerstoelhouder maakt binnen de Tilburg School of Catholic Theology deel uit van het onderzoeksprogramma Religion and Practice.¹ Het eigen onderzoek wordt gestuurd door de vraag hoe christelijke tradities worden getransformeerd in zowel religieuze als seculiere contexten en op het grensvlak daartussen. Centraal hierin staat de maatschappelijke zorg voor levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid.

Ten eerste is het afgelopen jaar in samenwerking met Hogeschool Viaa een onderzoek van start gegaan naar en in samenwerking met inloophuis MST / Mensen in beeld houden (voorheen: Missionair Servicecentrum Tilburg). Hiertoe werd een onderzoeker van Viaa gedelegeerd naar Tilburg University voor een promotieplaats. Ook is in samenwerking met kennisinstituut Movisie een traject gestart om een handboek te vervaardigen. Beide trajecten worden begeleid door een reflectiegroep met vertegenwoordigers van MST, Movisie, BPSW, en DGV Justitie. Een groep van *critical friends* met vertegenwoordig vanuit, Stichting Presentie, de leerstoel Diaconaat van de PThU, de stadshoogleraar van Tilburg University en de Universiteit voor Humanistiek wordt ook gevormd. Wegens persoonlijke omstandigheden heeft de onderzoeker het promotietraject per 1 september echter moeten beëindigen. Naar continuering met een andere onderzoeker wordt gezocht.

Ten tweede werd binnen COREnet² een internationaal vergelijkend onderzoek ontworpen (Nederland en Noorwegen) in samenwerking met prof. dr. Annette Leis-Peters, directeur van het Centre of Diaconia and Professional Practice (VID Specialized University, Oslo). Dit is ingediend bij de John Templeton Foundation. Ook werd gewerkt aan een theoretisch artikel over dit onderwerp.

Ten derde was de leerstoelhouder betrokken bij de analyse van de data van een gerelateerd onderzoeksproject van Working Group 3 binnen COREnet. Door middel van focusgroep-gesprekken werd hierin bestudeerd hoe (faith-based) professionals omgaan met religieuze diversiteit in hun werk met en voor migranten. Zogenaamde *reflective cafés* met professionals zijn gehouden in Rome, Zagreb en Tilburg (najaar 2024). Met de analyse en voorbereiding van meerdere publicaties (waarvan één als eerste auteur) is een begin gemaakt.

¹ <https://research.tilburguniversity.edu/en/organisations/religion-and-practice>

² <https://www.cost.eu/actions/CA20107/>

3. Begeleiding promovendi en postdoc

20 februari 2025 is het extern (particulier) gefinancierde interfacultaire expertisecentrum *Center for Religion in the Public Sphere (CRiPS)* van start gegaan. Aan dit centrum zijn sinds begin 2025 van TST-zijde een promovenda en een postdoctoraal onderzoeker verbonden.

drs. Christel Teekman, *De bijzondere praktijk van een inloophuis.*

Looptijd: start 1 september 2024; de externe promovenda heeft het traject in overleg beëindigd per 31 augustus 2025.

Promotoren: prof. dr. Kees de Groot, dr. Niels den Toom, dr. Marja Jager-Vreugdenhil

Dr. Huub Ruel MA, *Catholic Social Thought and Corporate Governance in Large (multinational) Corporations: A Conceptual and Empirical Exploration*

Aanvraag: goedgekeurd (22 september 2021) voor opname in de Graduate School van de TST.

Looptijd: voorjaar 2025 heeft de externe promovendus het traject in overleg stopgezet.

Promotoren: prof. dr. Kees de Groot en prof. dr. Johan Graafland (Tilburg School of Economics and Management)

Jedidja van Boven MA, *Those Who Help Themselves: Understanding Practices of Sacralization in Coaching*

Looptijd: 1 februari 2025 – 31 januari 2029

Promotoren: prof. dr. Kees de Groot en prof. dr. Anke Liefbroer

Dr. Nora Kindermann, *The Not-So-Quiet Revival: Gen Z Conversions and the Flux Between De- and Re-Institutionalization*

Looptijd: 1 april 2025- 30 september 2025

4. Onderwijs

De leerstoelhouder verzorgde het afgelopen academisch jaar geen onderwijs aan de Tilburg School of Catholic Theology op het gebied van “Levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid, met bijzondere aandacht voor de maatschappelijke aspecten” als aanvulling op de bestaande onderwijswerkzaamheden binnen het departement.

5. Media

de Groot, K., Klein Schaarsberg, S., & Achterberg, P. (11 maart 2025). Religie hoort bij het samenleven van mensen: deal with it. Het Brabants Dagblad (DB).

<https://www.bd.nl/opinie/religie-hoort-bij-het-samenleven-van-mensen-deal-with-it~af120a7d/?referrer=https%3A%2F%2F>

de Groot, K. (11 maart 2025). Religie valt uiteen en wordt op veel plaatsen vloeibaar. Nederlands Dagblad. <https://www.nd.nl/opinie/opinie/1260572/het-idee-van-secularisatie-maakt-ons-blind-voor-hoe-religie-z#closemodal>

6. Voordrachten en lezingen

Wetenschappelijk

Diaconia Going Liquid? Faith-based Initiatives for Migrants in Secularizing Welfare Societies (1 juli 2025) 38th ISSR/SISR Conference / COREnet: Religion, migration and conflicts in Polarized Societies (Kaunas, Lithuania) <https://religioninpraxis.com/beyond-the-sacred-and-secular-where-the-sociology-of-religion-is-heading-next/>

Diaconia Going Liquid? (20 Aug 2025) ESA RN 34 Midterm Conference: The Liquid Presence of Religion in the Public Sphere (Tilburg, Netherlands)

Professioneel

Church Polarization (19 nov 2024 - 20 nov 2024), Expert seminar Porticus Germany, Utrecht.

Webinar Mensen van de straat (22 mei 2025)

<https://www.pthu.nl/actueel/agenda/2025/05/webinar-diaconale-studiekring-mensen-van-de-straat-2/>

Populair:

de Groot, K. (2024). Woorden die werken. Web publication/site, Ekklesia Tilburg.

<https://ekklesiatilburg.nl/2024/09/15/woorden-die-werken/>

de Groot, K. (2025). De veerkracht van de hoop. Web publication/site, Ekklesia Tilburg.

<https://ekklesiatilburg.nl/2025/02/09/de-veerkracht-van-de-hoop/>

de Groot, K. (2025). Een ongerijmd verhaal. Web publication/site, Ekklesia Tilburg.

<https://ekklesiatilburg.nl/2025/05/04/een-ongerijmd-verhaal/>

de Groot, K. (2025). Slaafvrij leven. Web publication/site, Ekklesia Tilburg.

<https://ekklesiatilburg.nl/2025/03/09/slaafvrij-leven/>

de Groot, K. (15 Jun 2025) Twee geloven op één kussen. Oecumenische Oploop / PKN Swifterband <https://kerkdienstgemist.nl/stations/672/events/recording/174997440000672>

7. Participatie in de wetenschappelijke-professionele infrastructuur

- Lid Raad van Advies KSGV sinds eind 2019
- Lid redactie KSGV-reeks sinds 2020
- Lid adviesraad boekenserie REL. Diep Nadenken over Spiritualiteit, Zingeving, en Religie (Radboud University Press)
- Lid beoordelingscommissie proefschrift Conny Hjelm ”... syge må plejes med kærlighed”. *Den medmenneskelige samtale i et tværfagligt samarbejde mellem sygepleje og diakoni på Filadelfia* (VID University of Applied Sciences, Oslo)
- Lid Adviesraad Studium Generale (Tilburg University)
- Afgevaardigde van Nederland in Management Committee Cost Action 20107 Connecting Theory and Practical Issues of Migration and Religious Diversity
- Co-coordinator Research Network 34 Sociology of Religion van de European Sociological Association (2024-2028)

- Lid Nederlands Genootschap voor Godsdienstwetenschap
- Lid Association for the Sociology of Religion (ASR)
- Lid International Sociological Association (Research Committee Sociology of Religion)
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Lid Commissie Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO)

- Extern beoordelaar Graduate School Tilburg School of Catholic Theology and Graduate School Tilburg School of Humanities and Digital Studies/
- Reviews voor Sociology of Religion, Diaconia, and Association of Practical Theology in Oceania
- Associate member Research Group Religious Minorities and Religious Diversity (University of Agder).
- Associate member Research Group Diaconal Practices and Perspectives (VID Specialized University).
- Lifelong member of the Agder Academy of Sciences & Letters

8. Publicaties

2024

de Groot, K., & den Toom, J. N. (2024). Inleiding: Mensen van de straat. *Handelingen. Tijdschrift voor Praktische Theologie*, 51(2), 3-6.
<https://tijdschrift.handelingen.com/issue/view/1561/285>

de Groot, K., & den Toom, J. N. (Eds.) (2024). *Mensen van de straat. Handelingen. Tijdschrift voor Praktische Theologie*, 51(2), 1-80.
<https://tijdschrift.handelingen.com/issue/view/1561/285>

2025

de Groot, K. (2025). De veerkracht van Pieter Derks. In A. ten Klooster (Ed.), *Waar het licht blijft: Theologische essays over hoop* (pp. 87-93). *Adveniat*.